

Nr 123

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av överenskommelse mellan Sverige och Finland om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön; given Stockholms slott den 6 oktober 1972.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

CARL GUSTAF

ALVA MYRDAL

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner en överenskommelse mellan Sverige och Finland, genom vilken större delen av kontinentalsockeln mellan Sverige och Finland avgränsas.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet på Stockholms slott den 6 oktober 1972.

Närvarande: statsråden STRÄNG, ANDERSSON, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON, FELDT.

Tf. chefen för utrikesdepartementet, statsrådet Myrdal, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *godkännande av en överenskommelse mellan Sverige och Finland om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön* och anför.

Enligt lagen (1966: 314) om kontinentalsockeln förstås därmed havsbotten och dess underlag inom allmänt vattenområde samt inom det havsområde utanför Sveriges territorialgräns som Konungen bestämmer i enlighet med Genèvekonventionen den 29 april 1958 om kontinentalsockeln. Varje strandstat har ensam rätt att utforska kontinentalsockeln liksom att tillgodogöra sig dess naturtillgångar enligt bestämmelserna i Genèvekonventionen som Sverige har tillträtt (prop. 1964: 197, UU 12, rskr 400).

Utanför Sveriges sjöterritorium utgör botten under de hav som omger vårt land kontinentalsockel i Genèvekonventionens mening ända fram till de kringliggande staternas sjöterritorium. Detta förhållande gör det nödvändigt att avgränsa kontinentalsockeln mellan Sverige och de andra strandstaterna. Enligt Genèvekonventionen skall sockelgränsen i första hand bestämmas genom överenskommelse mellan ifrågavarande stater. Sådan överenskommelse har tidigare träffats med Norge (prop. 1968: 152, UU 14, rskr 413). Den 29 september 1972 undertecknades en överenskommelse mellan Sverige och Finland om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön. Texten till överenskommelsen torde få fogas som *bilaga 1* till statsrådsprotokollet i detta ärende. I stället för de finska sjökort som hör till överenskommelsen torde som *bilaga 2* till protokollet få fogas en karta som utvisar gränslinjens sträckning.

Överenskommelsen innehåller i huvudsak följande.

I *art. 1* slås fast att gränslinjen i princip skall vara mittlinjen mellan de svenska och finska baslinjerna. För att gränslinjen skall ha en sträckning som inte skall vara alltför svår att bestämma, särskilt på öppna havet, har den dragits som räta linjer mellan brytpunkterna. Linjerna ansluter sig nära till den teoretiska mittlinjen.

Vid gränslinjens dragning har man tagit hänsyn till de begränsningslinjer som fastställts dels år 1811 i den efter freden i Fredrikshamn mellan Sverige och Ryssland upprättade topografiska gränsbeskrivningen och dels genom konventionen den 20 oktober 1921 angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering (SÖ 1921: 26).

I *art. 2—4* anges positionerna för gränslinjens norra utgångspunkt och södra avslutningspunkt samt mellanliggande 15 brytpunkter. Av *art. 5* framgår att gränslinjen i området mellan Sverige och Åland sammanfaller med de västra begränsningslinjerna för Ålandsöarna enligt 1921 års konvention. För att gränslinjen skulle få denna sträckning har man på finsk sida ändrat lagen den 18 augusti 1956 om gränserna för Finlands territorialvatten. Vid ön Flötjan sträckte sig nämligen enligt denna lag det finska sjöterritoriet ett stycke väster om den i Ålandskonventionen i detta område fastställda begränsningslinjen.

Positionerna för de punkter som bestämmer gränslinjen återges enligt *art. 6* på tre finska sjökort som bifogats överenskommelsen.

Som framgår av *art. 7* skall överenskommelsen ratificeras. Den träder i kraft när de båda staterna underrättat varandra om att de ratificerat den.

Genom överenskommelsen har inte hela det mellan Sverige och Finland belägna sockelområdet avgränsats. I ett *protokoll* som skrevs under i samband med att överenskommelsen undertecknades har bestämts att förhandlingar om gränslinjens vidare sträckning i Östersjön skall upptas vid senare tidpunkt.

I protokollet behandlas vidare det fallet att naturtillgångar på havsbotten eller i dennas underlag sträcker sig på ömse sidor om gränslinjen och de tillgångar som finns på ena sidan helt eller delvis kan utvinas från den andra sidan. På begäran av någon av staterna skall förhandlingar i sådant fall upptas i syfte att bestämma hur dessa naturtillgångar mest effektivt skall utnyttjas och hur avkastningen skall fördelas.

Texten till protokollet torde få fogas som *bilaga 3* till statsrådsprotokollet i detta ärende.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att godkänna överenskommelsen mellan Sverige och Finland om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

*Bilaga I***Överenskommelse**

mellan Sverige och Finland om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön

Regeringen i Konungariket Sverige och regeringen i Republiken Finland,

som beslutat att fastställa gränslinjen mellan de områden av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön, över vilka Sverige respektive Finland utövar suveräna rättigheter i fråga om utforskande och tillgodogörande av naturtillgångar,

har med beaktande av den i Genève år 1958 ingångna konventionen om kontinentalsockeln enats om följande:

Artikel 1

Gränslinjen mellan de områden av kontinentalsockeln över vilka Sverige respektive Finland utövar suveräna rättigheter i fråga om utforskande och tillgodogörande av naturtillgångar skall i princip vara en mittlinje mellan de baslinjer från vilka bredden av ländernas territorialhav räknas. Från denna princip har emellertid avvikelser skett för att såsom särskilda omständigheter i Genèvekonventionens mening beakta de begränsningslinjer, som fastställts dels år 1811 i den efter freden i Fredrikshamn upprättade topografiska gränsbeskrivningen och dels genom konventionen den 20 oktober 1921 angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering. För att gränslinjen skall erhålla en praktisk och ändamålsenlig sträckning, utgörs den av räta linjer mellan de punkter som bestämts i artiklarna 2—4.

Sopimus

Suomen ja Ruotsin välillä mannermaajalustan rajan määrittämisestä Perämerellä, Selkämerellä, Ahvenanmerellä ja Itämeren pohjoisimmassa osassa.

Suomen Tasavallan hallitus ja Ruotsin Kuningaskunnan hallitus,

jotka ovat päättäneet vahvistaa mannermaajalustalla Perämerellä, Selkämerellä, Ahvenanmerellä ja Itämeren pohjoisimmassa osassa olevien niiden alueiden välisen rajan, joilla toisaalta Suomella ja toisaalta Ruotsilla on täysivaltaiset oikeudet tutkia ja hyväksikäyttää luonnonvaroja,

ovat ottaen huomioon Genevessä vuonna 1958 tehdyn mannermaajalustaa koskevan yleissopimuksen, sopineet seuraavaa:

1 artikla

Raja niiden mannermaajalustan alueiden välillä, joilla toisaalta Suomella ja toisaalta Ruotsilla on täysivaltaiset oikeudet tutkia ja hyväksikäyttää luonnonvaroja, on periaatteessa niiden perusviivain välinen keskiviiva, joista maiden aluemerien leveys lasketaan. Tästä periaatteesta on kuitenkin poikettu ottamalla huomioon Geneven yleissopimuksessa tarkoitettuina erityisinä asianhaaroina ne rajaviivat, jotka vahvistettiin osaksi vuonna 1811 Haminan rauhan jälkeen laaditussa topografisessa rajanselityksessä ja osaksi Ahvenanmaan saarten linnoittamattomuutta ja puolueettomuutta koskevassa 20 päivänä lokakuuta 1921 tehdystä sopimuksessa. Jotta raja saisi käytännöllisen ja tarkoituksenmukaisen kulun, muodostuu se suorista viivoista niiden pisteiden välillä, jotka on määrätty 2—4 artikloissa.

Artikel 2

Den norra utgångspunkten för gränslinjen är den punkt där den yttre gränsen för Sveriges sjöterritorium möter territorialgränsen mellan Sverige och Finland. Punkten har koordinaterna:

65°31,8' N 24°08,4' O (punkt 1)

Från denna punkt sammanfaller gränslinjen med Finlands territorialgräns till den punkt där den yttre gränsen för Finlands sjöterritorium möter territorialgränsen. Punkten har koordinaterna:

65°30,9' N 24°08,2' O (punkt 2)

Artikel 3

Från punkt 2 drages gränslinjen genom följande punkter:

63°40,0' N 21°30,0' O (punkt 3)

63°31,3' N 20°56,4' O (punkt 4)

63°29,1' N 20°41,8' O (punkt 5)

63°20,0' N 20°24,0' O (punkt 6)

62°42,0' N 19°31,5' O (punkt 7)

60°40,7' N 19°14,1' O (punkt 8)

60°22,5' N 19°09,5' O (punkt 9)

60°22,3' N 19°09,5' O (punkt 10)

Punkt 9 utgör skärningspunkten mellan den yttre gränsen för Sveriges sjöterritorium och den räta linjen mellan punkt 8 och Märket (punkt 16 i 1921 års Ålandskonvention).

Från punkt 9 till punkt 10 sammanfaller gränslinjen med Sveriges territorialgräns. Punkt 10 utgör skärningspunkten mellan den yttre gränsen för Finlands sjöterritorium och den räta linjen mellan punkt 8 och Märket.

Artikel 4

Söder om punkt 10 börjar gränslinjen på nytt i den punkt där Sveriges och Finlands sjöterritorier upphör att gränsa till varandra. Punkten har koordinaterna:

60°14,2' N 19°06,5' O (punkt 11)

Från punkt 11 sammanfaller gränslinjen med Finlands territorialgräns till en punkt med koordinaterna:

60°13,0' N 19°06,0' O (punkt 12)

2 artikla

Rajan pohjoisena lähtöpisteenä on piste, jossa Ruotsin aluemerén ulkoraja kohtaa Suomen ja Ruotsin välisen merirajan. Pisteén koordinaatit ovat:

65°31,8' P 24°08,4' I (piste 1)

Tästä pisteestä alkaen raja yhtyy Suomen merirajaan siihen pisteeseen asti, jossa Suomen aluemerén ulkoraja kohtaa merirajan. Pisteén koordinaatit ovat:

65°30,9' P 24°08,2' I (piste 2)

3 artikla

Pisteestä 2 raja kulkee seuraavien pisteiden kautta:

63°40,0' P 21°30,0' I (piste 3)

63°31,3' P 20°56,4' I (piste 4)

63°29,1' P 20°41,8' I (piste 5)

63°20,0' P 20°24,0' I (piste 6)

62°42,0' P 19°31,5' I (piste 7)

60°40,7' P 19°14,1' I (piste 8)

60°22,5' P 19°09,5' I (piste 9)

60°22,3' P 19°09,5' I (piste 10)

Piste 9 on Ruotsin aluemerén ulkorajan sekä pisteén 8 ja Märketin (piste 16 vuoden 1921 Ahvenanmaan sopimuksessa) kautta kulkevan suoran viivan leikkauspiste.

Pisteestä 9 pistecseen 10 yhtyy raja Ruotsin merirajaan. Piste 10 on Suomen aluemerén ulkorajan sekä pisteén 8 ja Märketin kautta kulkevan suoran viivan leikkauspiste.

4 artikla

Pisteén 10 eteläpuolella alkaa raja uudestaan siitä pisteestä, jossa Suomen ja Ruotsin aluemeret lakkaavat rajoittumasta toisiinsa. Pisteén koordinaatit ovat:

60°14,2' P 19°06,5' I (piste 11)

Pisteestä 11 yhtyy raja Suomen merirajaan pisteeseen, jonka koordinaatit ovat:

60°13,0' P 19°06,0' I (piste 12)

Från punkt 12 drages gränslinjen genom följande punkter:

60°11,5' N 19°05,2' O (punkt 13)
 59°47,7' N 19°39,4' O (punkt 14)
 59°47,5' N 19°39,7' O (punkt 15)
 59°45,2' N 19°43,0' O (punkt 16)
 59°26,7' N 20°09,4' O (punkt 17)

Mellan punkterna 14, 15 och 16 sammanfaller gränslinjen med Finlands territorialgräns.

Artikel 5

De i artikel 3—4 angivna punkterna 8, 13, 15 och 17 är identiska med de i 1921 års Ålandskonvention såsom 17, 15, 14 respektive 13 betecknade punkterna.

Artikel 6

Positionerna för de i artiklarna 2—4 nämnda punkterna 1—17 återges på bifogade tre finska sjökort, nämligen:

nr 3, skala 1 : 350 000, upplaga 1969 II;

nr 5, skala 1 : 350 000, upplaga 1971 II;

nr 904, skala 1 : 200 000, upplaga 1971 III.

Samtliga i denna överenskommelse nämnda koordinater överensstämmer med koordinatsystemet för dessa sjökort.

Artikel 7

Denna överenskommelse skall ratificeras. Överenskommelsen träder i kraft när båda regeringarna genom notväxling i Helsingfors underrättat varandra om att de ratificerat den.

Som skedde i Stockholm den 29 september 1972 i två exemplar på svenska och finska språken, vilka båda texter har samma vitsord.

Ole Jödahl

Pisteestä 12 kulkee raja seuraavien pisteiden kautta:

60°11,5' P 19°05,2' I (piste 13)
 59°47,7' P 19°39,4' I (piste 14)
 59°47,5' P 19°39,7' I (piste 15)
 59°45,2' P 19°43,0' I (piste 16)
 59°26,7' P 20°09,4' I (piste 17)

Pisteiden 14, 15 ja 16 välillä yhtyy raja Suomen aluemerren ulkoraajaan.

5 artikla

Artikloissa 3—4 mainitut pisteet 8, 13, 15 ja 17 ovat samat kuin vuoden 1921 Ahvenanmaan sopimuksen pisteet 17, 15, 14 ja 13.

6 artikla

Artikloissa 2—4 mainittujen pisteiden 1—17 sijainnit merkitään ohciseen kolmeen suomalaiseen merikarttaan, nimittäin

n:o 3 mittakaava 1 : 350 000, painos 1969 II;

n:o 5 mittakaava 1 : 350 000, painos 1971 II;

n:o 904 mittakaava 1 : 200 000, painos 1971 III.

Kaikki tässä sopimuksessa mainitut koordinaatit ovat näiden merikarttojen koordinaattijärjestelmän mukaiset.

7 artikla

Tämä sopimus on ratifioitava. Sopimus tulee voimaan sitten, kun molemmat hallitukset Helsingissä tapahtuvalla noottienvaihdolla ovat ilmoittaneet toisilleen ratifioineensa sen.

Tehty Tukholmassa 29 päivänä syyskuuta 1972 kahtena suomen- ja ruotsinkielisenä kappaleena, jotka molemmat ovat yhtä todistusvoimaiset.

Max Jakobson

Bilaga 2. (Se vidstående sida.)

Bilaga 3

Protokoll

I samband med undertecknandet denna dag av överenskommelsen mellan Sverige och Finland om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön har undertecknade befullmäktigade ombud enats om att, för det fall naturtillgångar på havsbotten eller i dennas underlag sträcker sig på ömse sidor om den i artiklarna 2—4 i överenskommelsen bestämda gränslinjen och de naturtillgångar som finns på den ena statens område av kontinentalsockeln helt eller delvis kan utvinnas från den andra statens område, de fördragsslutande staterna skall på endera statens begäran upptaga förhandlingar om hur dessa naturtillgångar mest effektivt skall utnyttjas och hur avkastningen skall fördelas.

Ombuden har härjämte bestämt, att förhandlingar om gränslinjens vidare sträckning i Östersjön skall upptagas vid senare tidpunkt.

Stockholm den 29 september 1972.

Ole Jödahl

Pöytäkirja

Suomen ja Ruotsin välillä mannermaajalustan rajoja Perämerellä, Selkämerellä, Ahvenanmerellä ja Itämeren pohjoisimmassa osassa koskevan sopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä ovat allekirjoittaneet valtuutetut sopineet siitä, että mikäli merenpohjassa tai sen sisustassa olevat luonnonvarat ulottuvat sopimuksen artikloissa 2—4 määrätyn rajalinjan molemmille puolille, ja toisen valtion mannermaajalustan alueella olevat luonnonvarat voidaan kokonaan tai osittain saada käyttöön toisen valtion alueelta, sopimusvaltioiden tulee toisen valtion pyynnöstä ryhtyä neuvotteluihin näiden luonnonvarojen mahdollisimman tehokkaasta hyväksikäytöstä ja siitä, kuinka tuotto on jaettava.

Valtuutetut ovat lisäksi sopineet, että rajan ulottaminen edelleen Itämerelle otetaan esille myöhempanä ajankohtana.

Tukholmassa 29 päivänä syyskuuta 1972.

Max Jakobson

Gränslinjens sträckning enligt överens-
kommelsen den 29 september 1972
mellan Sverige och Finland om kontinental-
sockelns avgränsning

